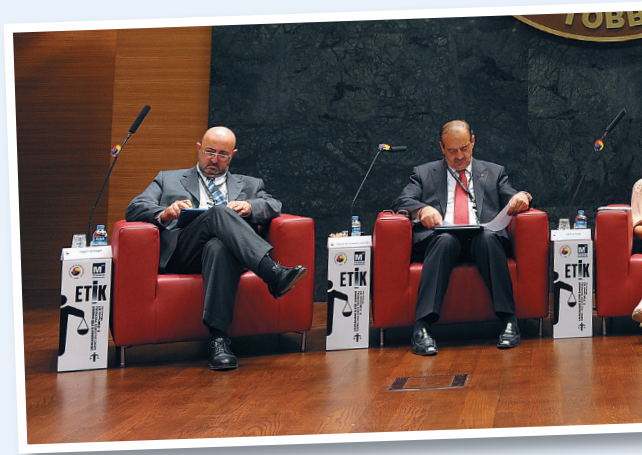

İŞ ETİĞİ ÖNEM KAZANIYOR

21. yüzyılın başında temel konulardan biri olan etik ve etik kalitesinin iyileştirilmesi konusunun iş yerinin amaçlarına, stratejisine, çalışanların yetkinliklerine, kültüre, yapıya, günlük faaliyetlere nüfuz etmesi için bilinçli bir sistematik çaba harcanıyor. TOBB ile TÜRMOB işbirliğinde yapılan I. Uluslararası İş Etiği Kongresi Türkiye'de bu alanda bir ilki gerçekleştirdi.

Özel sektörün Türkiye'deki mesleki üst kuruluşu ve yasal temsilcisi olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile Türkiye'deki serbest muhasebeci mali müşavirler ve yeminli mali müşavirlerin üst birliği olan Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) işbirliğinde I. Uluslararası İş Etiği Kongresi, 21-22 Eylül 2012 tarihlerinde TOBB Konferans Salonu'nda yapıldı.

Tüm dünyada yaşanan etik kaynaklı kurumsal

>> I. Uluslararası İş Etiği Kongresi'nin açılışında konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, iş dünyasında etik kurumsallaşmayı sağlamak zorunda olduklarını belirtti.

>> TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, katılımlarından dolayı Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay'a bir plaket takdim ettti.

>> Gazeteci İsmet Berkan, Zorlu Enerji Grubu eski Başkanı Murat Sungur, Deryum AŞ Yönetim Kurulu Üyesi Derya Pala, Konya SO Yönetim Kurulu Başkanı Tahir Büyükhelvacıgil, Denizli SO Yönetim Kurulu Başkanı Müjdat Keçeci.

sorunların son yıllarda daha belirgin hale gelmesiyle birlikte iş etiği, örgütler ve iş hayatı için önem kazandı. I. Uluslararası İş Etiği Kongresi de bu kapsamda iş etiğine stratejik bir yaklaşımla, iş etiğini ve etik liderliğin işletmelerdeki rolü ve önemini dünyadan (Türkiye'den akademik kurumlar, mesleki örgütler, iş hayatı ve toplumda) öne çıkan isimlerin görüşlerinden faydalanarak çok yönlü olarak değerlendirmeyi hedefledi. İki gün süren kongrede, yönetim stratejisi olarak iş etiğinin rolü, kurumsal yönetim kapsamında etik liderlik, adil ticaretin geliştirilmesi için etik değerler, iş etiğine etki eden faktörler, muhasebe ve iş etiği ilişkisi güncel örnekleriyle ele alınarak, kapsamlı çözüm önerileri üzerinde duruldu.

ADİL TİCARET İÇİN ETİK

Açılış konuşmaları Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay, Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve TÜRMOB Başkanı Nail Sanlı tarafından açılış konuşmaları yapılan Kongre'de Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) İcra Direktörü&TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi (ETÜ) Rektör Vekili Prof. Dr. Güven Sak, Viadrina Üniversitesi Onursal Profesörü, Avrupa Birliği'nin Genişlemeden Sorumlu Eski Komiseri Prof. Dr. Günter Verheugen, Denizli Sanayi Odası (DSO) Yönetim Kurulu Başkanı Müjdat Keçeci, Konya Sanayi Odası (KSO) Yönetim Kurulu Başkanı Tahir Büyükhelvacıgil, ODTÜ İşletme Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. F. N. Can Şımga-Mugan, ICC Yolsuzlukla Mücadele Komisyonu Başkan Yardımcısı François Vincke, Merkez Bankası eski Başkanı ve TOBB ETÜ öğretim görevlisi Süreyya Serdengeçti, TÜRMOB Etik Komitesi Başkanı Rıfat T. Nalbantoğlu, Kamu Görevlileri Etik Kurulu Başkanı Prof. Dr. Bilal Eryılmaz, Prof. Dr. Serdar Özkan, Prof. Dr. Serdar Sayan, Prof. Dr. Yasemin Arbak, Prof. Dr. Nesrin Çobanoğlu, Doç. Dr. Semra Feriha Aşçıgil, Doç. Dr. Çağnur Balsarı, Tescilli Ruhsatlı Muhasebeciler Birliği Düzenleme ve Standartlar (ACCA) Müdürü Ian Waters, Tiri Etik Hareketi Kuruluşu Başkanı ve Kurucu Ortağı Fredrik Galtung, TOBB Türkiye Kimya Sanayicileri Meclis Başkanı Timur Erk ve gazeteci İsmet Berkan konuşmacı olarak sunum yaptı.

TOBB Başkanı M . Rifat Hisarcıklıoğlu, uluslararası alanda daha fazla eşitliği sağlamaya yönelik bir yaklaşım olan adil ticaretin önemi ve dünyadaki uygulamaları üzerinde durarak, ekonomik açıdan dezavantajlı üreticiler için fırsatlar yaratılması gerektiğini belirtti.

Şeffaflık ve hesap verilebilirliğin sağlanması, adil ticaret uygulamaları, adil fiyatlandırma, çocuk iş gücünün durdurulması, ayrımcılığın engellenmesi, cinsiyet eşitliği ve dernek kurma özgürlüğü, iyi çalışma koşullarının sağlanması, kapasite geliştirmenin desteklenmesi, adil ticaretin teşvik edilmesi ve çevreye saygı prensipleri çerçevesinde, adil ticaretin geliştirilmesi için işletmelerin sahip olması gereken etik değerlerin neler olduğu ise "Adil Ticaret İçin Etik" başlıklı oturumda ele alındı.

TOBB BAŞKANI **M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU:**

“İş etiği bilinci gelişim gösteriyor”

I. Uluslararası İş Etiği Kongresi’nin açılışında konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, ticarette etiğin tercih edilebilirlikte etkili olmaya başladığını belirterek, “Bugün, Çin’in Şanghay kentinde bir gömlek üretilirken işçi sağlığına önem verilip verilmediği, Londra’da o gömleği satın alan tüketici için önemli” dedi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği’yle (TOBB) Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odalar Birliği (TÜRMOB) işbirliğinde düzenlenen I. Uluslararası İş Etiği Kongresi’nin açılışında konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, etiğin iş dünyası açısından son derece önemli bir konu olduğunu, yakın zamana kadar felsefecilerin alanı olarak görülen iş etiğinin son yıllarda iş dünyasında büyük yankı uyandırmaya başladığını ifade etti.

Bu yıl uluslararası platformda etik uzmanlarını ve akademisyenleri bir araya getirecek bir etik kongresi düzenlemeye karar verdiklerini belirten Hisarcıklıoğlu, böylece zamanla şirketlerde iş etiği bilincinin daha da geliştiğinin görüleceğini söyledi. Küreselleşmeyle birlikte şirketlerin çalışanlarına, müşterilerine, yatırımcılarına karşı sorumlu hale geldiklerini dile getiren Hisarcıklıoğlu, daha fazla para kazanmak için iş etiğinin temel ilkelerine uymanın günümüzde şart olduğunu söyledi.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, tüketicilerin artık her zamankinden daha kuvvetli ve bilinçli olduğuna dikkat çekerek, iş etiğinin nasıl para kazandıracağını üç örnekle şöyle açıkladı:

“İlki tüketicilerle ilgili, küreselleşmeyle birlikte tüketiciler her zamankinden daha kuvvetli ve bilinçli. Çin’in Şanghay kentinde bir gömlek üretilirken işçi sağlığına önem verilip verilmediği, Londra’da o gömleği satın alan tüketici için önemli hale geldi. Çevreye, topluma, işçilerine daha saygılı şirketler tüketicilere güven veriyor, tercih ediliyor.

İkinci konu çalışanlarla ilgili, üretim yapmanın zorlaştığı günümüzde işleri eskisi gibi vasıfsız işçilerle yapmak mümkün değil. Daha becerikli, daha iyi eğitimli çalışanları olan şirketler fark yaratıyor, verimliliklerini artırıyor. Etik kuralları işlerinin merkezine yerleştiren şirketler de çalışanlar tarafından tercih ediliyor. (Kısaca etik şirketler daha fazla para kazanıyor.)

Etik olmak yatırımcılar için önemli. Küreselleşen dünyada ortaklıklar kurmak, dışardan yatırımcı almak her zamankinden önemli. Yeterince yatırım çekebilen şirketler, fikirlerini kolayca hayata geçirebiliyor, daha fazla kazanabiliyor. Dışarıdan şirkete ortak olan biri için ise güven her şeyden önemli. Şirketin etik ilkelere bağlı olduğunu, hakkını yemeyeceğini görüyorsa, yatırımını güvenle yapıyor.”

İŞ ETİĞİNİN TOPLUMSAL BOYUTU

İşin mali boyutunun yanında bir de toplumsal boyutu bulunduğunu anımsatan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, “Ekmek kazandığımız, ömrümüzü vakfettiğimiz işimizi hangi kurallara göre yürütüyorsak, hayatımız da ona göre şekillenir” dedi. Etik ilkelerden uzak bir iş yerinin ne sahibine ne de ülkesine hayır getireceğini vurgulayan Hisarcıklıoğlu, “İşin hilesi dürüstlüktür” dedi.

Hisarcıklıoğlu, iş dünyasında etik kurumsallaşmayı sağlamak, etik olmayan davranışları sorgulamak, haksız kazancı ve usulsüz rekabeti engellemek zorunda olduklarını belirterek, iş etiğine verilen önemin en güzel örneğinin Ahilik kültürü olduğunu söyledi.

Ahiliğin toplumda iş etiğinin temelini oluşturduğunu belirten Hisarcıklıoğlu, “Ahi teşkila-

>> I. Uluslararası İş Etiği Kongresi'nin açılışında konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, iş dünyasında etik kurumsallaşmayı, etik olmayan davranışları sorgulamak, haksız kazancı ve usulsüz rekabeti engellemek zorunda olduklarını söyledi.

>> TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "Daha fazla para kazanmak için iş etiğinin temel ilkelerine uymak şarttır" ifadesini kullandı.

tı 13'üncü yüzyılın ilk yarısından 19'uncu yüzyılın sonlarına dek, Türk iş âlemini sanat ve meslek alanında yetiştirmenin yanı sıra iş etiği yönünden gelişmelerini sağlayan örgüttür" dedi.

Hisarcıklıoğlu, Ahiliğin bir meslek örgütlenmesi olarak bilinse de temelinde çok güçlü bir etik öğretisi olduğuna dikkat çekerek, ahi kelimesinin Arapça "kardeş" anlamına geldiğini söyledi. TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu konuşmasını, Ahilik kültürünün temellerini atan Ahi Evran'ın nasihatiyle şöyle sonlandırdı:

"Harama bakma, haram içme. Doğru, sabırlı, dayanıklı ol. Yalan söyleme. Büyüklerinden önce söze başlama. Kimseyi kandırma, kanaatkâr ol, dünya malına tamah etme. Yanlış ölçme, eksik tartma. Kuvvetli ve üstün durumdayken affetmesini, hiddetliyken yumuşak davranmasını bil. Kendin muhtaçken bile başkalarına verecek kadar cömert ol. Elin, kapın, sofran açık, gözün, dilin, belin kapalı gerek."

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI **HAYATİ YAZICI:**

“Anadolu topraklarında etik hep vardı”

Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı, “Küreselleşmenin etkisi ile günümüzde ulusal ve uluslararası alanda faaliyet gösteren ve başarılı olmak isteyen işletmelerin iş ahlakı ve sosyal sorumluluk kavramalarını benimsemeleri gerekir” diye konuştu.

I. Uluslararası İş Etiği Kongresi’ndeki konuşmasına Konfüçyüs’ün “Küçük avantajların peşinde koşarken büyük başarılardan olabilirsiniz” sözünü anımsatarak başlayan Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı, elde edilen büyük başarıların kaynağında mutlaka ahlaki değerlerin olduğunu söyledi. İş ahlakının toplumsal ahlaktan ayrı düşünülmesinin mümkün olmadığını vurgulayan Bakan Yazıcı konuşmasına şöyle devam etti:

“Etik davranmak, firmanın itibarını, ürünün marka değerini yükseltmesi, müşterilerin, yatırımcıların ve kamunun güvenini, desteğini sağlaması bakımından önemli. Etik değer ve ilkelere göre işleyen bir ekonomik sistem, demokrasinin sağlıklı işlemesine yardımcı olur. İş dünyasının toplum gözünde saygınlığını artırır.”

Bakan Yazıcı, yaklaşık 100 sene önce ortaya koyduğu ekonomi teorileriyle iktisadın önemli isimlerinden olan Keynes’in “ahlaklı ekonomiye” özlem duyduğunu belirterek, “Keynes, bugün hâlâ konuşulan ‘Torunlarımızın Ekonomik İmkânları’ başlıklı makalesinde 21. yüzyıl insanının belli bir ekonomik doygunluğa ulaşarak ‘ahlaklı/erdemli ekonomik sisteme’ geçeceğini öngörüyordu. Ama öyle olmadı. Keynes’in dünyanın ekonomik büyümesiyle ilgili tahminleri gerçeğe çok yakın. Bugün onun öngördüğü gibi bir ahlaklı ekonomik yapıya geçişe dair bir işareti ne yazık ki dünya sisteminde göremiyoruz. Bugün, dünyanın bir tarafında aşırı tüketim, israf ve lüks hüküm sürerken, diğer tarafında günlerce yiyecek hiçbir şey bulamayan çocuklar açlıkla mücadele ediyor. Dünya ekonomisinin öncelikli problemi, ahlaklı, adaletli bir ekonomik yapının mevcut olmaması” diye konuştu.

Anadolu topraklarında “etik ticaret”in her zaman hâkim olduğunu ve Osmanlı’da esnafın kusurlu mal satmadığını dile getiren Bakan Yazıcı, loncalardan müteşekkil Türk esnafının, ahlaki mesuliyetler bakımından, devrinde en ileri ve mükemmel durumda olduğunu söyledi.

>> Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı, Anadolu topraklarında “etik ticaret”in her zaman hâkim olduğunu belirtti.

“MÜŞTERİ VELİNİMET OLMALI”

Bakan Yazıcı, I. Uluslararası İş Etiği Kongresi’nin Ahilik Haftası’nda yapılmasının da ayrıca anlam ve önem taşıdığını ifade ederek, Ahilik teşkilatının kardeşlik, birlik, beraberlik gibi değerleri özünde toplayan, ticaret ile ahlakı buluşturan bir hayat felsefesi olduğunu dile getirdi.

Bakan Yazıcı, II. Bayezid devrinde çıkarılan Bursa, İstanbul ve Edirne ihtisab kanunnamelerinin dünyada tüketici haklarını koruyan ilk kanun, ilk gıda maddeleri nizamnamesi, ilk standartlar kanunu ve ilk çevre nizamnamesi olduğuna dikkat çekti.

İktisatla ahlakın buluşmasının bugün modern dünyanın en çok ihtiyaç duyduğu unsurların başında geldiğini vurgulayan Bakan Yazıcı konuşmasına şöyle devam etti:

“Ticarette ‘müşteri velinimetimizdir’ ilkesinin yerleşmesine vesile olan, Ahi kültürüyle yetişmiş esnaf ve sanatkârlardır. Sekiz asırdan beri kullandığımız ‘pabucun dama atılması’ deyimi, Ahi uygulamalarından kaldı. Ahiliğin kurucusu, esnaf ve sanatkârların piri Ahi Evran ayakkabıcı esnafının bulunduğu çarşıdan geçerken onların yaptığı ayakkabıları incelerdi. Hileli gördüklerini kesip dama atar, o esnafın dükkânı kapatılırdı. Müşteriye de yeni bir ayakkabı verilerek mağduriyeti önlenirdi. Kusurlu, hileli mal satan veya müşteriyi aldatan esnaf ‘yolsuz’ ilan edilir, çeşitli yaptırımlar uygulanırdı.”

>> Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay, etik bir sistemin kurulmasının, etik hassasiyetleri yüksek olan liderler aracılığıyla mümkün olacağını söyledi.

BAŞBAKAN YARDIMCISI **BEŞİR ATALAY:**

"Etik kuralları en çok kamu görevlerinde öne çıkıyor"

I. Uluslararası İş Etiği Kongresi'nde konuşan Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay, hukukun kaynağından bir tanesinin de etik olduğunu, sadece iş hayatında değil kamu görevlerinde de etik konusunun öne çıktığını ifade ederek, "Yozlaşma sadece yasalara uymamazlık değil, aynı zamanda etik kuralları da çiğnemektir" dedi.

TOBB'da düzenlenen I. Uluslararası İş Etiği Kongresi'nde konuşan Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay, TOBB ve TÜRMOB'un büyük bir toplumsal projeye imza attığını vurgulayarak, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'na özellikle teşekkür ettiğini şu sözlerle dile getirdi:

"Hisarcıklıoğlu, TOBB Başkanı olduğu dönemde şu anda yürüyen anayasa çalışması da dâhil, toplumun pek çok önemli sorununu sivil toplum kuruluşu olarak gündeme taşımıştır. Biz de hükümet olarak, daima sivil toplum kuruluşlarımızın bu tür önemli, anlamlı çalışmalarına hep destek olduk ve onlarla birlikte olmaya, yardımlaşmaya gayret ettik."

Hukukun kaynaklarından birinin etik olduğuna işaret eden Atalay, haksızlığı, adaletsizliği, yolsuzluğu önlemek ve hesap verilirliği hâkim kılmanın amaç olması gerektiğini söyledi.

Yozlaşmanın, sadece yasalara aykırı davranmak anlamına gelmediğini, etik ilkelerinin çiğnenmesinin de böyle bir sorun olduğunu dile getiren Atalay, güven konusunda yürüttükleri çalışmalara değindi. AK Parti olarak baştan beri siyasete güven ve halk düzeyinde etiği geliştirmek için neler yapılabileceği üzerinde durduklarını ifade eden Atalay, şunları belirtti:

"Halk düzeyinde etiği geliştirmek için gördüğümüz en önemli çözüm, açıklık ve şeffaflığın geliştirilmesi. Bunu iş hayatı için de gerekli görüyoruz. Toplumsal hayatta daha fazla şeffaflık, açıklık ve denetimin her alanda kolayca mümkün olması en önemli güven artırıcı önlemlerden sayılır. Biz kendi dönemimizde özellikle bu manada saydamlığı artırıcı, hesap verilirliği geliştirici birçok tedbir aldık ve sistemin vatandaşa açılması yönünde çok ileri adımlar attık."

BİLGİ EDİNME HAKKI

Bilgi edinme hakkıyla ilgili düzenlemeye de dikkat çeken Atalay, bunun, vatandaşın kamuda olup bitenle ilgili bilgi edinebilmesi mesajı taşıdığını vurguladı. Kamu Etik Kurulu'yla da özellikle kamu yöneticilerinin çalışmalarıyla ilgili şikâyet ya da tespitlerin değerlendirilmesine olanak sağlandığını ifade eden Atalay, bunun saydamlık ve şeffaflığın geliştirilmesine önemli katkıları olduğunu belirtti.

TBMM'nin yeni yasama döneminde ombudsmanlık ile ilgili düzenlemenin yasalaşacağını bildiren Atalay, bununla vatandaşın kamuya karşı hak ve hukukunun korunacağını vurguladı. Etik konusunda liderlik kavramının da önem taşıdığını ifade eden Atalay, sistemin etik kurallara göre işlemesinin, bununla ilgili hassasiyeti olan liderlerle mümkün olabileceğini söyledi. Bu konuda rol modeli olan yöneticilerle etik kuralların uygulanmasının kolaylaşacağını anlatan Atalay, "Bu iş hayatında da, siyasette de böyledir" dedi.

Geçmişteki Ahilik kurumunu, iş hayatındaki etiğe örnek gösteren Atalay, özel sektörün bu konuda önemli örnekler ürettiğine dikkat çekti.

TÜRMOB GENEL BAŞKANI **NAİL SANLI:**

"Etik ve **ahlaki değerler** hiç değişmedi"

Ekonomik ve ticari hayatın gelişmesi, finansal piyasaların baş döndürücü bir hızla küreselleşmesinin her geçen gün yeni ufuklar açtığını dile getiren TÜRMOB Başkanı Nail Sanlı, muhasebe mesleğinin ulusal ve uluslararası düzeyde hızlı değişim yaşadığını ancak etik ve ahlaki değerlerin hiç değişmediğini söyledi.

>> TÜRMOB Başkanı Nail Sanlı, "Bizim anlayışımıza göre etik beyaz, etik dışı ise siyahtır, yani etik ya vardır ya da yoktur" dedi.

TOBB ile TÜRMOB'un sivil toplum diyaloğunu ve iş etiği gibi bir konuyu uluslararası boyutta ortaya koyduğunu belirten TÜRMOB Başkanı Nail Sanlı, muhasebe meslek mensuplarının "etikle yatıp etikle kalktığını" vurguladı. Sanlı, "Etik değerler ve iş ahlakı bizim namusumuzdur" dedi.

Etiğin önemi dolayısıyla her yıl ulusal düzeyde muhasebe mesleği etik kongreleri düzenlediklerini belirten Sanlı, bu çalışmalarla muhasebe mesleği mensuplarını bilgilendirdiklerini ve kendilerini sürekli yenilediklerini ifade ederek şöyle konuştu:

"Son dönemlerde yaşanan ekonomik krizlerin temelinde çoğunlukla etik temele dayalı sorunların var olduğunu gözlemliyoruz. Bu nedenledir ki etik, iş etiği, kurumsallaşma, iyi yönetişim, sosyal sorumluluk, hesap verebilirlik, saydamlık, etik kod, yolsuzluk gibi birçok kavram gündemimize iyice yerleşmiştir. Uluslararası muhasebe etik standartlarının uygulanışında iş etiği denildiğinde, muhasebe etiği ve temel prensipler, dürüstlük, tarafsızlık, mesleki yeterlilik ve gerekli özen, gizlilik ve sır saklama, mesleki davranış konuları akla gelmektedir."

ETİK GRİ RENKLERLE İFADE EDİLEMEZ

TÜRMOB'un kuruluşundan itibaren mesleki etik ilkeleri konusunda çalışmalar yaptığını ifade eden Sanlı, mesleğin ulusal ve uluslararası düzeyde hızlı bir değişim yaşadığına ancak etik ve ahlaki değerlerin hiç değişmediğine dikkat çekti. Sanlı, etiğin gri renklerle ifade edilemeyeceğini belirterek, "Bizim anlayışımıza göre etik beyaz, etik dışı ise siyahtır, yani etik ya vardır ya da yoktur" diye konuştu.

Stratejik etik anlayışının kapsamı içerisinde liderlik rolünün bulunduğunun altını çizen Sanlı, liderlerin etik davranış sergileyemediği durumlarda, onu takip edenlerin de bu duruma hassasiyet gösteremeyeceğini belirtti.

Sanlı, günümüzde toplumun her kesiminin daha çok şeffaflık istediğini, bağımsız denetime ve denetçiye olan talebin her geçen gün daha da artığını sözlerine ekleyerek şunları söyledi:

"Global düzeyde raporlama kavramı, finansal raporlama kavramının üzerine taşınmakta ve uluslararası düzeyde sosyal raporlama kavramı ön plana çıkmaktadır. Başta kamusal sorumluluğu olan işletmeler olmak üzere işletmelerden finansal raporların yanı sıra sosyal raporlama yapmaları da beklenmektedir. Sosyal muhasebe ve raporlama kavramı kıt kaynakların insan sağlığına yararlı bir şekilde kullanılması ve çevreye en az zararla üretim yapılması hususlarına ilişkin değerlendirmeleri içeren bir raporlama şeklidir. Bu kapsamda çevre muhasebesi ve raporlaması, karbon muhasebesi ve raporlaması konuları, sosyal muhasebe ve raporlama anlayışına örnek olarak verilebilir. Ekonomik ve ticari hayatın gelişmesi, piyasaların genişlemesi ve finansal piyasanın baş döndürücü bir hızla küreselleşmesi, beraberinde her geçen gün yeni açılımlar ve ufuklar açmaktadır. Bu alanların etik değerler ve iş ahlakı açısından da yakın ilgisi vardır. Bu yeni açılımlarla başarı sağlayabilmemiz için yeterli bilgi birikimine ve donanıma sahip olmamızın yanı sıra her zaman vicdanımızın sesini dinlememiz, ahlaki ve etik değerleri dikkate almamız gerektiğini bir kez daha vurgulamak istiyorum."

>> Viadrina Üniversitesi Onursal Profesörü, AB'nin Genişlemeden Sorumlu eski Komiseri Prof. Dr. Günter Verheugen ve TOBB ETÜ Uluslararası Girişimcilik Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ümit Özlale.

İş yerinden ticarete, **ticaretten hukuka** etik

İş Etiğine Stratejik Yaklaşım: Etik Liderliğin Rolü temalı I. Uluslararası İş Etiği Kongresi'nde, "Etik: Riskten Stratejiye" başlıklı oturum TOBB ETÜ Girişimcilik Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ümit Özlale'nin moderatörlüğünde, Viadrina Üniversitesi Onursal Profesörü ve AB' nin Genişlemeden Sorumlu eski Komiseri Prof. Dr. Günter Verheugen'in katılımıyla yapıldı.

Prof. Dr. Ümit Özlale, ekonomik büyüme açısından Türkiye'nin hâlâ gerçekleştirmesi gereken üç unsur bulunduğuna dikkat çekerek, bunlardan birincisinin, girişimcilik ve inovasyonun geliştirilmesi, ikincisinin dış dünyayla entegrasyonun sağlanması, üçüncüsünün de iktisadi açıdan rekabetçiliğin güçlenmesi olduğunu belirtti.

Ekosistemin sağlıklı işlemesi için en temel şartlardan bir tanesinin ve temel ön koşulun, iş etiğinin sağlanması olduğunu vurgulayan Prof. Dr. Özlale, ülkeler arası karşılaştırmada rekabetçinin önündeki engellere bakıldığında da, iki faktörün ön plana çıktığını ifade ederek bunların yolsuzlukla mücadele ve iş sahasındaki etik olduğunu söyledi.

Prof. Dr. Günter Verheugen, işletmelerin iş etiğini iç kontrol sistemleri için bir risk faktörü olarak değerlendirdiklerini ancak günümüzün başarılı işletmelerinin etiği bir riski faktörü görmekle birlikte, iş hayatında her düzeyde ortaya çıkabilecek etik problemleri önlemek amacıyla şirket vizyonu, misyonu ve şirket değerlerinin bir parçası olarak tanımladıklarını ve işletme stratejilerine entegre ettiklerini belirtti. Genel stratejinin bir parçası olarak da iş etiğini işletmenin "etik stratejisi" altında formüle ettiklerini anlatan Prof. Dr. Verheugen, "Bu şekilde iş etiği, şirketlerde her düzeyde yaygın kılınmak üzere sürekli geliştirilen bir hal alabilecek, etik problemlere oluşmadan müdahale edilme şansı bulunabilecektir. Modern işletmeciliğin sosyal sorumluluk, kurumsal yönetim ilkeleri gibi tamamlayıcı unsurları da etik stratejinin oluşturulmasına katkı sağlamaktadır" dedi.

>> TOBB ETÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü ve TEPAV Girişimcilik Enstitüsü Direktörü Prof. Dr. Serdar Sayan.

İŞLETMELERDE ETİK

TOBB ETÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü ve TEPAV Girişimcilik Enstitüsü Direktörü Prof. Dr. Serdar Sayan, "İşletmelerde Etik" başlıklı oturumda, yolsuzluk ve rüşvetin önemli etik ihlallerden biri olduğunu dile getirerek, bu konuda yaptığı araştırmaların bulgularını şöyle açıkladı:

"Yolsuzluk ve ekonomik büyüme negatif

ilişkili. Yolsuzluğun yüksek olduğu ülkeler ekonomik büyüme konusunda potansiyellerinin ima ettiği performansa ulaşamıyorlar. Bu da istihdam yaratma kapasitesinin tam anlamıyla kullanılamaması, ekonominin yeteri kadar istihdam yaratamaması, yoksulluğun artması, gelir dağılımının bozulması ve refah düzeyinin düşük kalması anlamına geliyor."

Prof. Dr. Sayan, yolsuzluk ve rüşvet konusunda asıl sorunun büyük ölçüde kamudan kaynaklandığını vurgulayarak, "Yolsuzluk ve rüşvetin yaygın olduğu ülkelerde, ortamlarda kamu kaynakları önceliklere göre tahsis edilemiyor. Dolayısıyla potansiyel büyüme performansına ekonominin ulaşması zor ya da imkânsız hale geliyor.

Denizli Sanayi Odası (DSO) ve KOBİ Yatırımlarına Ortaklık Anonim Şirketi'nin Yönetim Kurulu Başkanı Müjdat Keçeci, her kurumun kendi özellikleri nedeniyle etik anlayışları farklı ve şirketlere özel olduğuna dikkat çekti. Keçeci, Er-Bakır'ın stratejik planı insan kaynakları, kalite, çevre, ISIC politikaları merkezinde etik kuralları uyguladığı yetkinlik bazlı insan kaynakları yönetim modelini anlattı.

>> Denizli Sanayi Odası (DSO) Yönetim Kurulu Başkanı Müjdat Keçeci.

Zorlu Enerji Grubu eski Başkanı Murat Sungur ise CEO perspektifi üzerinde durarak CEO'nun gerekli etik davranışları hâkim kılabilmesi için uygun kurumsal kültürün oluşturulması gerektiğini anlattı.

Deryum AŞ Yönetim Kurulu Üyesi Derya Pala da, "İyi etik iyi iştir" sloganının günümüzde iş yapmanın paradigmalarından biri olduğunu vurgulayarak, iş etiğine bağlılığın orta ve uzun dönemde şirketlerin marka değerini, dolayısıyla da piyasa değerini yükselten önemli bir kaldıraç olduğunu söyledi. Pala, yeni dünya düzeninde, etik kurallara uymadan çalışmada ayak direten şirketlerin ölçekleri ne olursa olsun yok olmaya mahkûm olduğuna dikkat çekti.

Uluslararası şeffaflık örgütünün 2011 yılı şeffaflık listesine göre Türkiye'nin yolsuzluk ve rüşvet sıralamasında 183 ülke arasında 65. sırada yer aldığını ifade eden Pala, "Etik liderlik; yaptığı işlerde sadece kendi çıkarlarını korumayan, insanların yaptığı işlerden nasıl etkileneceğinin düşünmeyi gerektirir" dedi.

Konya Sanayi Odası (KSO) Yönetim Kurulu Başkanı Tahir Büyükhelvacıgil, ekonomik etik veya ahlak anlayışının dünyanın her yerinde genelde kriz dönemlerinde gündeme giren bir konu olduğuna işaret ederek, "Her gün medyada yolsuzluk yapanların, bankaların içini boşaltanların haberi çıkar. Böyle dönemlerde ahlak genelde konuşulan ama yaşanmayan bir kavram olarak karşımıza çıkar" dedi.

Gazeteci İsmet Berkan, Türk vatandaşlarının şikâyetçi olduğu alanlardan birinin de basın etiği ya da basın ahlakı olduğunu belirterek, gazetecilerin evrensel diyebileceğimiz bazı meslek ilkeleri olduğunu ancak bu ilkelerin evrensel çapta da sık sık ihlal edildiğini vurguladı. Berkan, "Diğer iş kollarından farklı olarak gazeteciler temsil ettikleri kurumun ya da yaptıkları mesleğin ahlak ilkeleriyle gündelik hayatlarında da, yani iş yerinden dışarıya çıktıklarında da bu sorumluluğu üstlerinde taşımaya devam etmek zorunda olan insanlardır" ifadesini kullandı.

>> TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Arif Parmaksız tarafından Prof. Dr. Günter Verheugen'e bir plaket takdim edildi.

İŞ ETİĞİNE STRATEJİK YAKLAŞIM VE ETİK LİDERLİĞİN ROLÜ

I. Uluslararası İş Etiği Kongresi'nin ikinci günü, "İş Etiğine Genel Bakış" başlıklı oturumla devam etti. Prof. Dr. Serdar Özkan'ın moderatörlüğünde, "Meslek Etik Kurallarının İş Etiğinin Geliştirilmesindeki Rolü" başlıklı oturumda Tescilli Ruhsatlı Muhasebeciler Birliği Düzenleme ve Denetleme Standartlar (ACCA) Müdürü Ian Waters ana konuşmacı olarak, ACCA'nın çalışmalarını anlattı.

Doç. Dr. Semra Feriha Aşçıgil'in moderotörlüğünde yapılan "İş Etiğine Genel Bakış" oturumunda Prof. Dr. Yasemin Erbak, yeni dünya düzeninde başarılı olmak için farklı kültürel normlar ve değer

sistemlerinin anlaşılmaya çalışılması gerektiğini dile getirdi. Prof. Dr. Erbak, milli kültür, iş kültürü ve iş etiği etkileşimi konularına değindi.

TOBB ETÜ öğretim görevlisi ve TEPAV İstikrar Enstitüsü Direktörü Süreyya Serdengeçti, ekonomik krizlerin iş etiğine yansımaları üzerinde durarak, her ekonomik krizin öncesinde aslında yanlış giden, yanlış gittiği itiraf edilmeyen, kabul edilmeyen birtakım gelişmeler olduğuna dikkat çekti. Serdengeçti, makroekonomik istikrarsızlık ve enflasyon, saydamlık eksikliği, yasa ve mevzuat çerçevesiyle ilgili sorunların iş etiğine zarar verdiğini ifade etti.

Prof. Dr. Nesrin Çobanoğlu ise yasal düzenlemelerin ve kuralların iş etiğini sağlamada yeterli olup olmadığı konusunu irdelerken, bazen etik yaptırımların (toplum vicdanında karalanma gibi) hukuki yaptırımlarından daha ağır sonuçlar doğurabileceğine işaret etti. Prof. Dr. Çobanoğlu, etiğin yasaların oluşturulma sürecini de kapsayan bir etkinlik olduğunu vurguladı.

TÜRMOB Etik Komitesi Başkanı Fırat Nalbantoğlu'nun moderatörlüğünde "Sivil Toplum ve Etik Liderlik" oturumunda konuşan Prof. Dr. Bilal Eryılmaz, "Etik konuşmak çok kolay ama etik davranmak daha zordur" dedi. Prof. Dr. Eryılmaz konuşmasında, iyi bir toplumda, iyi bir firmada, iyi bir devlette yaşamak istiyorsak önce etik değerlerin önemsenmesini, bilinç olarak toplumda yer etmesini ve buna bağlı bir mekanizmanın nasıl oluşturulacağı konusunda hassasiyetle üzerinde durulmasının faydalarına değindi..

TOBB Türkiye Kimya Sanayiciler Meclis Başkanı Timur Erk, Türkiye'nin yeni bir vizyon çizmesi gerektiğini vurgulayarak, bu vizyonda mutlaka kayıt dışı ekonomisi azalmış, siyasi otoritedeki kişilerin, siyasi parti liderlerinin etik kuralları en iyi şekilde sergileyen, benimseyen ve algılatan bir Türkiye modeli özlemi içinde olunmasını dile getirdi.

TÜRMOB Etik Komitesi Üyesi İsmail Hakkı Baliç, sivil toplum kurumlarında etik konusundaki çalışmaların başarılı olabilmesi için şu faktörlere dikkat edilmesini önerdi:

"İyi düzenlenmiş etik organizasyonu, etik eğitimi konusunda çalışmaların geliştirilmesi ve personel politikalarının bu doğrultuda oluşturulması, etik dışı davranışların tespit edilmesi, etik davranış ilkelerinin belirlenmesi ve geliştirilmesi, etik konusunda uygulanacak olan yaptırımlar."